

Promemorian Höjd mervärdesskatt på förevisning av naturområden (Fi2018/03894/S2)

Bakgrund

Riksdagen beslutade den 12 december 2018 att till regeringen överlämna finansutskottets betänkande *Statens budget 2019 Rambeslutet*, med anmälan att riksdagen samma dag bifallit bland annat reservation 5 under punkt 2 i utskottets förslag till riksdagsbeslut (prop. 2018/19:1, 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62).

Av reservationen framgår att Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår att riksdagen ska tillkänna sin mening att regeringen ska återkomma med förslag om att mervärdesskattesatsen på förevisning av naturområden utanför tätort samt av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden höjs från 6 procent till 25 procent.

Sverige tillämpar idag 6 procent moms på tillträde till konserter, cirkus-, teater-, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförbara föreställningar, entré, vandrings-utställningar och guidning på museum samt tillträde och förevisning av djurparker.

6 procent moms gäller också för entréavgift till idrottsevenemang, idrotter som utövas i Riksidrottsförbundets medlemsförbund, tjänster som har ett nära samband med idrott, till exempel tillgång till redskap och uthyrning av baddräkt, handdukar, skridskor och racketar. Samt också för bland annat tidningar, böcker, kartor och personbefordran (taxi-, buss-, båt-, flyg- och tågresor) i Sverige.

Proposition 1991/92:50 s. 14 beskriver personbefordran som: "Med personbefordran avses inte bara resor i kollektivtrafik och taxiresor utan även turist- och charterresor, sightseeingturer och liknande, oavsett vilka transportmedel som används. Däremot bör rena nöjesattraktioner som t.ex. karusellturer, turer i berg- och dalbanor, ponnyridning, rundturer på nöjesanläggningar, bilbanor och liknande inte anses som personbefordran i detta sammanhang, även om dessa tillhandahållanden i viss utsträckning kan innefatta ett transportmoment."

Enligt skatteverket ska båttransport till fiskeplats, fisketur med båt, sightseeing och liknande rundturer med buss, båt eller annat färdmedel beskattas i sin helhet med den skattesats som gäller för personbefordran, 6 procent, även om guidning ingår i priset.

Flygning med luftballong i sightseeingsyfte är personbefordran i mervärdesskattelagens (1994:200) mening och skattesatsen 6 procent ska gälla (KRNS 1999-02-02, mål nr 2818-2819-1998).

Momsen är normalt 12 procent på campingverksamhet. Campingverksamhet innebär till exempel uthyrning av husvagns- eller tältplatser eller enklare stugor. El, dusch och andra bekvämligheter som ingår naturligt räknas också som campingverksamhet.

12 procent moms gäller också till exempel livsmedel, restaurangbesök, hotell och konstverk som konstnären säljer själv.

Möjlighet att tillämpa olika skattesatser på mervärdesskatteområdet regleras av rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet).

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Om Naturvetarna

Naturvetarna är fackförbundet för akademiker inom naturvetenskap. Våra 33 000 medlemmar arbetar inom livsvetenskaperna, miljö, jord, skog, de fysiska vetenskaperna, matematik och informationsteknologi. Av dessa arbetar närmare 4 300 med vetenskaplig forskning och utveckling. Omkring 4 500 är anställda och 1 900 studerar inom universitet och högskola. Drygt en fjärdedel av medlemmarna har disputerat. Naturvetarna är kontaktförbund för Karolinska Institutet och Sveriges lantbruksuniversitet samt de flesta statliga forskningsfinansiärer. En del av våra medlemmar arbetar i organisationer som har direkt eller indirekt verksamhet i naturområden, parker och Natura 2000-områden.

Naturvetarnas synpunkter

5 Höjd mervärdesskatt på förevisning av naturområden

Promemorians förslag: Mervärdesskatten på förevisning av naturområden utanför tätort samt av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden höjs från 6 procent till 25 procent.

Ändringen träder i kraft den 1 juli 2019

Naturvetarna avstyrker förslaget. En lägre skattesats vad gäller förevisning av naturområden har positiva effekter för anställda, producenter och konsumenter.

De argument för en höjning som framförs i finansutskottets betänkande Statens budget 2019 Rambeslutet (bet. 2018/19:FiU1) är att (i) den skattesats på 6 procent som tillämpas i dag ökar komplexiteten i skattesystemet, (ii) den saknar sysselsättningseffekter och (iii) den riskerar att bryta mot EU-rätten.

(i) Komplexiteten i skattesystemet

Sverige har idag tre mervärdesskattesatser. Att flytta en enstaka tjänst (förevisning av naturområden) från ett en skattesats till en annan minskar bara komplexiteten om alla eller de allra flesta tjänster av liknande slag hamnar i en och samma skattesats vilket inte kommer ske med förslaget. Tvärtom flyttas förevisning av naturområden *från* liknande tjänster som förevisning av djurpark, guidning på museum, turist- och charterresor, sightseeingturer och liknande, båttransport till fiskeplats, fisketur med båt, sightseeing och liknande rundturer med buss, båt, luftballong eller annat färdmedel (se bakgrunden ovan).

Och enligt förslaget är flytten inte till en skattesats om 12 procent där ett antal liknande eller kompletterande tjänster och produkter återfinns som bland andra camping,

hotellboende och restaurangbesök (inklusive måltider i naturområden), utan till en skattesats om 25 procent.

Mervärdesskatter i besöksnäringen behandlas bland annat i Motion 2011/12:Sk341 av Penilla Gunther (KD). "Turismens fyra grundpelare består av att äta, göra, bo och resa, enligt turismvetenskapen. Det borde vara en viktig del i arbetet med regelförenkling för företagen inom turismsektorn, att fastställa vilka verksamheter som ska definieras att tillhöra turismens olika delar, så att momssatserna kan harmonieras." När det gäller förevisning av naturområden idag så gäller 6 procent på resor och att "göra", och 12 procent på att äta och bo. Med förslaget går vi från 2 skattesatser till 3 vilket inte kan anses utgöra en minskad komplexitet.

Att ofta ändra skattesatser som i detta fall utgör också en komplexitet för producenter och konsumenter.

Naturvetarna anser liksom övriga förbund inom Saco att "Sverige behöver en skattereform som tar ett helhetsgrepp om samhällsekonomin." Ändringar av punktskatter utanför en samlad skattereform bör ske restriktivt och om de görs bör de bidra till ökad enhetlighet, tydlighet och förutsägbarhet.

Naturvetarna anser sammantaget att komplexiteten kommer att öka om promemorians förslag genomförs.

(ii) En lägre skattesats saknar sysselsättningseffekter

Varför en lägre skattesats skulle sakna sysselsättningseffekter motiveras inte samtidigt som samma partier tidigare har argumenterat för positiva sysselsättningseffekter av en lägre skattesats vid restaurangbesök. Förevisning av naturområden är liksom restaurangverksamhet en personalintensiv verksamhet och effekterna av ändrade skattesatser bör gå i samma riktning i bägge branscher.

Naturvetarna gör bedömningen att, allt annat lika, den lägre mervärdesskatten på förevisning av naturområden medför lägre priser och därmed ökad efterfrågan på dessa tjänster. En bedömning som också Finansdepartementet gjort i en tidigare promemoria 2017/01392/S2 inför sänkandet av skattesatsen. Ökad efterfrågan på tjänsterna bedöms i sin tur öka efterfrågan på arbetskraft i branschen, vilket leder till lägre arbetslöshet och högre sysselsättning i branschen. I vissa fall kan den helt eller delvis lett till högre löner och/eller högre vinster i företaget. En ökad efterfrågan på arbetskraft och högre löner som en följd av det eller som en följd av en momssänkning är positivt för våra medlemmar. Även högre vinster är positivt i den utsträckning de ökar företagets långsiktiga överlevnadsförmåga och ökar investeringar i verksamheten.

Naturvetarna gör bedömningen att en lägre skattesats på förevisning av naturområden har en positiv sysselsättningseffekt.

Vi delar också Finansdepartementets bedömning i en tidigare promemoria 2017/01392/S2 att den lägre mervärdesskatten på förevisning av naturområden kan medföra att fler får möjlighet att ta del av naturen med hjälp av en guide eller naturvägledare.

(iii) En lägre skattesats riskerar att bryta mot EU-rätten

Finansdepartementet har i en tidigare promemoria inför den genomförda sänkningen av skattesatsen (Finansdepartementet 2017/01392/S2) gjort bedömningen att "Av punkt 7 i bilaga III till mervärdesskattedirektivet följer att en reducerad skattesats får tillämpas på tillträde till vissa upplevelsebaserade aktiviteter. Där nämns bl.a. nöjesparker och djurparker. Det bedöms att naturguidning är jämförbart med den kategori av aktiviteter som räknas upp i punkt 7. Förslaget bedöms även vara förenligt med EU-rätten i övrigt såsom effektivitetsprincipen."

Regelrådet fann i sitt yttrande över promemorian Sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden (Dnr RR 2017-70) att: [...] förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar."

Lagrådet ifrågasatte om förslaget var förenligt med EU-rätten.

Naturvetarna anser att det finns en oklarhet kring om förevisning av naturområden tillhör de tjänster på vilka de reducerade mervärdesskattesatser som avses i artikel 98 får tillämpas.

Naturvetarna gör bedömningen att sannolikt är den lägre skattesatsen förenlig med EU-rätten. Enligt punkt 7 i bilaga III får en reducerad skattesats tillämpas på tillträde till " [...] museer, djurparker [...] och liknande kulturella evenemang och anläggningar" I den svenska tolkningen av detta ingår guidning på museum samt och förevisning av djurparker. En rimlig tolkning är att förevisning av naturområden inkluderas i "liknande kulturella evenemang och [tillträde till] anläggningar".

Den svenska tolkningen av punkt 5 (persontransporter och medfört bagage) är att turist- och charterresor, sightseeingturer och liknande, oavsett vilka transportmedel som används får beskattas med en lägre skattesats och båttransport till fiskeplats, fisketur med båt, sightseeing och liknande rundturer med buss, båt eller annat färdmedel beskattas i sin helhet i Sverige med skattesatsen 6 procent som gäller för personbefordran även om guidning ingår i priset. Naturvetarna anser att förevisning i naturområden med guidning kan likställas sightseeing med guidning.

Att färdas till eller igenom ett naturområde i charterbåt (punkt 5) för att bo på ett hotell eller camping vid eller i naturområdet (punkt 12) för att sen utöva idrott i naturen (punkter 13 och 14) till exempel gång och vandring som det finns ett förbund för (SGVF), med hjälp av en karta (punkt 6), eller delta i ett kulturellt evenemang i naturområdet (punkt 7) får enligt dagens regler beskattas med en reducerad skattesats.

Det är svårt att tro att lagstiftarens syfte är att guidningar och andra typer av förevisningar av naturområdet ska behandlas på ett annat sätt och att det är bara om djuren är inlåsta i bur eller svamparna är i en utställningsmonter, eller bara om besökarna sitter i ett fordon i naturen, eller bara om man fiskar samtidigt som man tittar på eller pratar om naturen, eller bara om man går och vandrar men *inte* tittar på och pratar om naturen, som en reducerad skattesats är tillämplig.

Istället för att ändra lagen enligt förslaget så är det fullt möjligt för Sverige att få ett besked från EU-kommissionen kring hur de ser på frågan eller att söka ett förhandsavgörande från

Europeiska unionens domstol och/eller inventera hur andra medlemsstater beskattar förevisning av naturen. Naturvetarna anser att regeringen i första hand bör göra detta.

Övriga kommentarer

Naturvetarna vill få på remiss alla förslag som berör Naturvetares arbetsmarknad, sysselsättningsmöjligheter, arbetsvillkor, arbetsmiljö och utbildning med mera. Våra medlemmar är utbildade inom bland annat arbetsmiljö, biologi, data, matematik, djur, fysik, geovetenskap, kemi, kost, livsmedel, lantbruk, medicin, laboratorieteknik, miljö, pedagogik, skog, trädgård, landskap.

NATURVETARNA

Per Klingbjer
Förbundsdirektör

Tobias Lundquist
Utredare